

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås nya bestämmelser i sjukförsäkringslagen gällande ersättning för kostnader för hälso- och sjukvård för universitetsstuderande till den del bestämmelserna gäller fastställandet av ersättningen och grunderna för den. Beloppet av och grunderna för ersättningen fastställs för närvarande i en förordning av statsrådet som givits med stöd av sjukförsäkringslagen. Närmare anvisningar har meddelats genom ett beslut av Folkpensionsanstaltens styrelse. Syftet med propositionen är att de i grundlagen angivna kraven på författningsnivå och på bestämmelserna om bemyndigande i fråga om normer på lägre nivå samt på deras exakthet och noggranna avgränsning skall beaktas. Förslaget innehåller inga ändringar i sak när det gäller möjligheten till ersättning för verksamheten.

I propositionen föreslås att sjukförsäkringslagen skall innehålla bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rätt att betala ersättning till Studenternas hälsovårdsstiftelse för kost-

naderna för den primärvård stiftelsen ordnar för studerande. Med primärvård avses främjande av studerandenas hälsa, förebyggande av sjukdomar samt verksamhet som är nödvändig med tanke på vården, tjänster inom öppenvård på allmän- och specialistläkarnivå, mentalvårdsarbete samt behandling av mun och tänder som tandläkare utför med iakttagande av principerna för systematisk mun- och tandvård. I sjukförsäkringslagen skall också ingå bestämmelser om godtagbara kostnader, fastställande av ersättning och Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter och meddela närmare anvisningar om fastställandet av ersättning.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits, dock så att den tillämpas på en ansökan om förskottsersättning för den räkenskapsperiod som inleds 1 januari 2006, om vilken Folkpensionsanstalten kommer att fatta beslut senast den 15 november 2005.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

En ny sjukförsäkringslag (1224/2004) trädde i kraft vid ingången av 2005. I 13 kap. 11 § i lagen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens möjlighet att betala ersättning till Studenternas hälsovårdsstiftelse (nedan SHVS) för de kostnader som föranleds av hälsovård för universitets- och högskolestuderande. Närmare bestämmelser om fastställandet av ersättningen och ersättningsförfarandet finns

i statsrådets förordning om fastställande av det kalkylerade maximibelopp för ersättning för företagshälsovården som avses i sjukförsäkringslagen (1338/2004), vilken har givits med stöd av sjukförsäkringslagen. Eftersom grundlagen förutsätter att rätten till social trygghet regleras i lag är det ändamålsenligt att i sjukförsäkringslagen föreskriva om de allmänna förutsättningarna för kostnadsersättning. Lagförslaget innehåller inga ändringar i sak när det gäller möjligheten till ersättning för verksamhet eller ansöknings- och

betalningsförfarandet.

I 14 § i folkhälsolagen (66/1972) föreskrivs att inom folkhälsoarbetet åligger det kommunen att i kommunen tillhandahålla hälsovård för studerande. Hälso- och sjukvård samt tandvård för universitetsstuderande har dock med stöd av folkhälsolagen ordnats med kommunens samtycke och social- och hälsovårdsministeriets godkännande genom SHVS.

Arbetsgruppen för utvecklande av studenthälsovårdens mål och innehåll överlämnade sin promemoria till social- och hälsovårdsministeriet den 22 mars 2005. Arbetsgruppen hade till uppgift att fastställa riksomfattande mål och bereda anvisningar för studenthälsovården, utreda alternativa sätt att ordna studenthälsovård för yrkeshögskolorna, utarbeta förslag till eventuella lagstadgade vidare åtgärder samt bereda förslag för övriga nödvändiga åtgärder för utvecklandet av studenthälsovården. Arbetsgruppens förslag föranleder inte i detta skede något behov av ändringar i bestämmelserna om de ersättningar som betalas till SHVS.

I propositionen föreslås att 13 kap. 11 § i lagen ändras så att omfattningen av den verksamhet som ersätts SHVS regleras i lagrummet. Om universitetet stadgas i universitetslagen (645/1997). Enligt 1 § 1 mom. i nämnda lag räknas även vetenskapliga högskolorna och konsthögskolorna som universitet. Yrkeshögskolestuderanden omfattas däremot inte av verksamhetsområdet av SHVS. Till denna del föreslås att definitionen av studerande skall preciseras. Förslaget motsvarar vedertagen tillämpningspraxis. Begreppet primärvård som ersätts inom hälsovården för universitetsstuderanden är vidare än inom den företagshälsovård som ordnas av arbetsgivare och det innefattar bl.a. tjänster inom öppenvård på specialistläkarnivå samt mun- och tandvård. Till den verksamhet som föreslås bli ersatt hör främjande av studerandenas hälsa, förebyggande av sjukdomar, nödvändiga åtgärder för vård av en sjukdom samt undersökning och behandling av mun och tänder med iakttagande av principerna för systematisk tandvård. Mentalvårdsarbete som föreslås bli ersatt är både sådant som utförs av stiftelsens egen personal och sådant som ordnas genom köptjänster. Möjligheten till

ersättning för mentalvårdsarbete bedöms på basis av behov och begränsas inte särskilt beroende på olika vårdformer. Vid bedömningen av möjligheten till ersättning skall särskild uppmärksamhet fästas vid gränsdragningen mellan rehabilitering enligt prövning som ordnas och ersätts av Folkpensionsanstalten och sådan rehabilitering som SHVS tillhandahåller för studerande. Avsikten är inte att en och samma person samtidigt omfattas av båda systemen.

En förutsättning för erhållande av ersättning är att bedömningen av vårdbehovet grundar sig på en verksamhetsmodell som uppfyller tillräckliga kvalitetskriterier och som producerar uppföljningsuppgifter om de kostnader som uppkommit, de tjänster som producerats samt deras effektivitet. Kostnader för företagshälsovård för stiftelsens personal eller kostnader för tjänster som sålts till utomstående är fortfarande inte godtagbara kostnader. Inte heller kostnader för tandreglering i anslutning till tandvård eller kostnader för protetiska och tandtekniska åtgärder är ersättningsbara kostnader. Propositionen stämmer överens med 2 kap. 1 § i statsrådets gällande förordning om fastställande av det kalkylerade maximibelopp för ersättning för företagshälsovården som avses i sjukförsäkringslagen och vedertagen tillämpningspraxis.

I propositionen föreslås att en ny 12 § med bestämmelser om godtagbara kostnader fogas till 13 kap. i lagen. Såsom inom den företagshälsovård som tillhandahålls av arbetsgivare förutsätts behov och skälighet för att kostnaderna skall kunna godtas. Kostnaderna för stiftelsens egna hälsostationer är antingen drifts- eller anläggningskostnader, i fråga om vilka möjligheten till ersättning bestäms närmare i förordning av statsrådet. Grunden för kostnaderna för tjänster som anskaffats hos utomstående tjänsteproducenter är de avgifter och arvoden som uppburits för tjänsterna. Begreppen motsvarar de bestämmelser som tillämpas vid ersättandet av den företagshälsovård som tillhandahålls av arbetsgivare samt vedertagen tillämpningspraxis i fråga om kostnader som är godtagbara inom ramen för ersättning till SHVS. Förslaget motsvarar 4 § 1—2 mom. i det beslut som Folkpensionsanstaltens styrelse givit den 22

augusti 1997 med stöd av 29 § 5 mom. i sjukförsäkringslagen (364/1963) samt vedertagen tillämpningspraxis.

Det föreslås att en ny 13 § skall innehålla bestämmelser om fastställandet av ersättningen. På ett sätt som motsvarar den nuvarande situationen fastställer Folkpensionsanstalten ett kalkylerat maximibelopp per studerande på basis av de kostnader som föranletts av användningen av nödvändiga och skäliga resurser. På basis av maximibeloppet och antalet studerande fastställs den sammanlagda ersättning som betalas till stiftelsen. Ersättningen får inte överskrida en andel på 63 procent av den sammanlagda finansieringen för räkenskaps- och verksamhetsperioden. Förslaget motsvarar 2 § och 5 § 4 mom. i det beslut som Folkpensionsanstaltens styrelse givit den 22 augusti 1997 med stöd av 29 § 5 mom. i sjukförsäkringslagen samt vedertagen tillämpningspraxis.

Folkpensionsanstalten har tidigare i undantagsfall kunnat betala en särskild ersättning för överraskande omkostnader till SHVS för kostnader som överskridit det kalkylerade maximibeloppet. Den särskilda ersättningen har ursprungligen varit bunden till ett ersättningsstak på 63 procent. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas i sådana situationer som man inte kan förutse genom en normal noggrann planering av verksamhet. En kostnad som ersätts måste även i framtiden ingå i verksamhet som ersätts. För upprätthållandet av finansieringsförhållandena får den särskilda ersättningen dock utgöra högst en sådan andel av den totala kostnaden som motsvarar Folkpensionsanstaltens relativa andel enligt förhandsbeslutet eller det slutliga beslutet för ifrågakvarande räkenskapsperiod, och ersättningsandelen får inte i sin helhet överskrida en andel på 63 procent av stiftelsens totala finansiering under ifrågakvarande räkenskaps- eller verksamhetsperiod. I sådana situationer förutsätts att stiftelsen rådgör med andra finansierare om kostnaderna för den övriga andelen.

I den nya 14 § som skall fogas till 13 kap. i lagen föreslås bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter och granska stiftelsens verksamhet och bokföring. Lagrummet innehåller också ett bemyndigande om att närmare bestämmelser om

fastställandet av ersättning, godtagbara kostnader, nödvändiga resursfaktorer, fastställande av maximibeloppet per studerande samt ersättningsförfarandet skall utfärdas genom förordning av statsrådet. Propositionen stämmer överens med 13 kap. 11 § i sjukförsäkringslagen och 2 kap. 4 § i statsrådets förordning om fastställande av det kalkylerade maximibeloppet för ersättning för företagshälsovården som avses i sjukförsäkringslagen.

2. Propositionens konsekvenser

Folkpensionsanstalten har betalat ersättning till SHVS för ordnande av hälso- och sjukvård för studerande enligt följande: per år 2004 20 266 616 euro, per år 2003 19 000 390 euro, per år 2002 18 186 848 euro, och per år 2001 17 154 094 euro. Hyran för lokalen i Helsingfors ingår i beloppet.

Bestämmelserna om godtagbara kostnader och grunden för ersättning motsvarar gällande bestämmelser och vedertagen tillämpningspraxis. I samband med propositionen är avsikten dock att i enlighet med budgetpropositionen för 2006 förverkliga överföringen av hyreskostnaderna för verksamhetslokaler i Helsingfors från social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde till undervisningsministeriets förvaltningsområde, till vilket stiftelsens övriga lokalkostnader också hör. Överföringen av kostnaderna till undervisningsministeriet är teknisk och ökar inte de totala kostnader som föranleds av stiftelsens verksamhet. Med anledning av det som anförts ovan har lagförslaget inga konsekvenser i fråga om den kostnad för ersättning ur sjukförsäkringen som finansieras av staten.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten. Studenternas hälsovårdsstiftelse har hörts vid beredningen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits, dock så

att den tillämpas på stiftelsens ansökan om förskottersättning för den räkenskapsperiod som inleds den 1 januari 2006. Folkpensionsanstalten skall senast den 15 november 2005 besluta om förskottersättningen för räkenskapsperioden 2006. För beslutsgivandet skall SHVS lämna en ansökan senast den 15

september 2005. Lagen bör vara i kraft före den 15 november 2005 för att Folkpensionsanstalten skall kunna fatta beslut om ansökan om förskottersättning för år 2006.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 13 kap. 11 § och fogas till 13 kap. nya 12—14 § som följer:

11 §

Universitetsstuderandes hälsovård

Folkpensionsanstalten kan till Studenternas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den primärvård stiftelsen anordnar.

Med primärvård avses främjande av studerandenas hälsa, förebyggande av sjukdomar samt med tanke på vården nödvändig verksamhet, tjänster inom öppenvård på allmän- och specialistläkarnivå, mentalvårdsarbete samt mun- och tandvård med undantag av kostnader för tandreglering samt protetiska och tandtekniska åtgärder.

12 §

Godtagbara kostnader

Godtagbara kostnader är de nödvändiga och skäliga drifts- och anläggningskostnader som föranleds av primärvård för studerande

då stiftelsen har anordnat tjänsterna vid sin egen hälsostation eller motsvarande avgifter och arvoden som uppbärs av en tjänsteproducent eller yrkesutövare som har rätt att tillhandahålla tjänster inom hälso- och sjukvård.

13 §

Fastställande av ersättning

Ersättning betalas på basis av ett kalkylerat maximibelopp per studerande för de kostnader som föranletts av användningen av sådana resurser som behövs för att verksamheten skall kunna genomföras.

Folkpensionsanstalten fastställer det kalkylerade maximibeloppet per studerande på basis av de resursfaktorer som behövs för att hälsovården skall kunna genomföras och på det sätt som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Den slutliga totala ersättningen är ett kalkylerat maximibelopp per studerande multiplicerat med antalet studerande, dock högst

63 procent av den totala finansieringen för stiftelsens räkenskaps- och verksamhetsperiod. Vid beräklandet av den slutliga totala ersättningen avses med antal studerande det antal studerande som har betalat den hälsovårdsavgift som använts i ansökan om förskottsersättning för räkenskapsperioden.

14 §

Rätt att få uppgifter och meddela närmare anvisningar om fastställandet av ersättning

Folkpensionsanstalten har rätt att av Studenternas hälsovårdsstiftelse få de uppgifter som behövs för effektiv och ekonomisk användning av hälsovårdsresurserna samt för

uppföljning och utvärdering av verksamhetens lönsamhet och kontinuerliga utveckling.

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att kontrollera stiftelsens bokföring och meddela närmare anvisningar om sökande och fastställande av ersättning.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet av ersättning, godtagbara kostnader, nödvändiga resursfaktorer, fastställande av maximibelopp per studerande samt ersättningsförfarandet.

Denna lag träder i kraft den 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 9 september 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 13 kap. 11 § och
fogas till 13 kap. nya 12—14 § som följer:

Gällande lydelse

11 §

Högskole- och universitetsstuderandes hälsovård

Folkpensionsanstalten kan till Studenter-
nas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den vård stiftelsen anordnar.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om fastställandet av ersättning och om ersättningsförfarandet.

Föreslagen lydelse

11 §

Universitetsstuderandes hälsovård

Folkpensionsanstalten kan till Studenter-
nas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den primärvård stiftelsen anordnar.

Med primärvård avses främjande av studerandenas hälsa, förebyggande av sjukdomar samt med tanke på vården nödvändig verksamhet, tjänster inom öppenvård på allmän- och specialistläkarnivå, mentalvårdsarbete samt mun- och tandvård med undantag av kostnader för tandreglering samt protetiska och tandtekniska åtgärder.

12 §

Godtagbara kostnader

Godtagbara kostnader är de nödvändiga och skäliga drifts- och anläggningskostnader som föranleds av primärvård för studerande då stiftelsen har anordnat tjänsterna vid sin egen hälsostation eller motsvarande avgifter och arvoden som uppbärs av en tjänsteproducent eller yrkesutövare som har rätt att tillhandahålla tjänster inom hälso- och sjukvård.

13 §

Fastställande av ersättning

Ersättning betalas på basis av ett kalkylerat maximibelopp per studerande för de kostnader som föranletts av användningen av sådana resurser som behövs för att verksamheten skall kunna genomföras.

Folkpensionsanstalten fastställer det kalkylerade maximibeloppet per studerande på basis av de resursfaktorer som behövs för att hälsovården skall kunna genomföras och på det sätt som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Den slutliga totala ersättningen är ett kalkylerat maximibelopp per studerande multiplicerat med antalet studerande, dock högst 63 procent av den totala finansieringen för stiftelsens räkenskaps- och verksamhetsperiod. Vid beräkandet av den slutliga totala ersättningen avses med antal studerande det antal studerande som har betalat den hälsovårdsavgift som använts i ansökan om förskottsersättning för räkenskapsperioden.

14 §

Rätt att få uppgifter och meddela närmare anvisningar om fastställandet av ersättning

Folkpensionsanstalten har rätt att av Studenternas hälsovårdsstiftelse få de uppgifter som behövs för effektiv och ekonomisk användning av hälsovårdsresurserna samt för uppföljning och utvärdering av verksamhetens lönsamhet och kontinuerliga utveckling.

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att kontrollera stiftelsens bokföring och meddela närmare anvisningar om sökande och fastställande av ersättning.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet av ersättning, godtagbara kostnader, nödvändiga resursfaktorer, fastställande av maximibeloppet per studerande samt ersättningsförfarandet.

Denna lag träder i kraft den 2005. Åt-

gärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.